

Årsredovisning 2018, Stadsarkitektkontoret markenheten

A screenshot of the KÖPINGS KOMMUN website. The page is titled "Bostäder och tomt" and contains information about housing and land. It includes a search bar, a navigation menu, and a main content area with text and images. The text describes the municipality's role in housing and land management.

© Köpings kommun

Rapporten skriven av:
Gun Törnblad 2019-01-24

Antagen av:
Kommunstyrelsen, 2019-02-14 KS § xx

Rapporten finns även att läsa och ladda ner på www.koping.se.

Årsredovisning 2018

Året som gått:

Allmänt:

- förslag till tomtpriser på Skogsledens förlängning har arbetats fram och tagits beslut på,
- i april anordnade stadsarkitektkontoret ett öppet hus. Många frågor från besökare rörde kommande bostadsområden för småhus och lediga tomter,
- kontoret medverkar vid kommunens företagarfrukost i syfte att nätverka och knyta kontakter med näringslivet i Köping.

Markförsäljning:

- Köpings kommun har sålt två tomträtter under året för 466 tkr,
- Köpings kommun har sålt 5122 kvm verksamhetsmark på Kramstagan för 510 tkr.

Markförvärv/byten:

- Köpings kommun har förvärvat en strategisk fastighet i anslutning till Ullvi/Vallby, Skoftesta 4:3, även kallat Svärdtorpet för 500 tkr,
- Köpings kommun har förvärvat tomträtten till fastigheten Hushagen 1:3 av Svenska Lantmännen ekonomiska förening för 180 tkr,
- I juni tecknades kontrakt om att Köpings kommun 2019-01-01 förvärvar den strategiskt viktiga fastigheten Sjötullen 1:7 i anslutning till hamnen av Yara AB för 3 000 tkr.

Hamnförvaltning:

- Köpings kommun och Mälarhamnar tecknade i januari ett nytt hyresavtal med en tydligare gränsdragning och ansvarsfördelning för bägge parterna. En av bilagorna till avtalet är en framtagen gränsdragningslista som tydligare definierar verksamhetens och kommunens roller och ansvar inom anläggningsförvaltningen,
- samordning och samverkan med hamnutvecklingsprojektet. Under året har projektmöten och layoutmöten dominerat hamnförvaltningens deltagande i projektet,
- Köpings hamns gamla hamnkontor och tullhus från 1930-talet har stått övergivet och förfallet centralt placerat i hamnen. Under våren 2018 revs byggnaden så att ytan frilades till ett mer effektivt nyttjande för verksamheten till ett välbehövligt godsutplag. I samband med kontorets rivning frilades även strategisk yta där en äldre uttjänt transformatorstation var placerad,
- Köpings kommuns hemsida om Köpings hamn förvaltas och uppdateras kontinuerligt. Hemsidan är populär med ca 2300 besök under första halvåret och sedan med ca 100 besök per månad,
- Belastningsplanen för hamnens anläggning har uppdaterats under året. En snöbelastningsplan har tagits fram för byggnaderna i hamnen för att undvika överbelastningar med skador på byggnaderna som följd.

Bidragen till de kommungemensamma målen

Tre symboler betyder att målet är uppfyllt.

Två symboler betyder att målet delvis är uppfyllt.

En symbol visar att målet inte är uppfyllt.

Trenden jämfört med tidigare år visas med en pil.

Mål - En kommun med hög kvalitet

Vi bidrar till målet genom att vara tillgängliga, visa ett gott bemötande och utan dröjsmål hantera ärenden och frågor på ett korrekt och professionellt sätt.

Måluppfyllelse

Målet är uppfyllt

Lika som föregående år

Resultat

Stadsarkitektkontoret har utvecklat rutiner för att arbeta med kvalitet, klagomålshantering, samt registrering av telefonförfrågningar. Att vidareutveckla verksamheten är ett ständigt pågående arbete, analys och bedömning av resultat och måluppfyllelse ligger till grund för beslut om åtgärder för förbättring. Flertalet av markenhetens processer är kartlagda, förbättringsarbete av rutiner och mallar pågår. Sammantaget bedöms därför målet som delvis uppfyllt.

För övrigt ska markenheten för att hålla hög kvalitet i sitt arbete utveckla kunskaperna i regelverk och lagstiftning samt genom omvärldsbevakning följa samhällets utveckling.

Hamnprojektet har gått in i en alltmer produktiv fas som nu börjar få konsekvenser för hamnförvaltningen. Arbete med att tydliggöra roller, ansvar och gränssnitt beträffande hamnförvaltningen och hamnprojektet har fortsatt under året.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Händelser

Personalen deltar löpande i kunskaphöjande utbildningar samt i förvaltningens arbete med servicefrågor, förhållningssätt och rutiner.

Under 2018 har det satsats ytterligare på kvalitetsarbete för enheten. Tid har avsatts för framtagande av verksamhetens processer och för att definiera varje process från start till slut. Nya mallar har tagits fram för bättre rutiner och för att säkra kvalitetsarbetet.

Då hamnen är en komplex anläggning där gods transporteras in och ut med kort varsel så har strategiska dokument som ska komplettera hamnens belastningsplan tagits fram. Detta i syfte att lyfta in kommunens kvalitetsarbete och allmän säkerhet i den löpande verksamheten.

Hamnförvaltningen ansvarar för markens och kajernas belastningsbegränsningar. Framförallt har datablad om markens ytbelastning för externt uppställda kranar samt axellaster för tunga ro-ro laster delgetts Mälarhamnar som stöd till beräkningar.

Under året har arbetet fortsatt med att jämföra drift och underhållssystem för hamnförvaltningen. I det arbetet har även nytt system för markförvaltningen bakats in varpå arbetet blivit mer komplext än tidigare. Dock tror vi att en gemensam lösning är det bästa för verksamheterna.

Mål - En kommun med inflytande och bra information

Vi ska förmedla information på webbsidor och i skriftliga dokument som är aktuell och tydlig med ett språkbruk som är enkelt, vårdat och begripligt.

Måluppfyllelse

Målet är uppfyllt

Bättre än föregående år

Resultat

Markenhetens bidrag till målet är att löpande uppdatera kommunens hemsida med aktuell information om ledig mark för etableringar och tillgängliga småhustomter.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Händelser

Redovisning och uppdatering av information om ledig mark för etableringar och tillgängliga småhustomter sker löpande på kommunens hemsida.

Sidan med ”Tomter till salu” har jobbat om en del under våren. Nu finns det till exempel möjlighet att anmäla sig till kommunens tomtkö genom att fylla i ett formulär direkt på hemsidan. I samband med att vi släpper nya tomter i Skogsledens förlängning kommer den att utvecklas ytterligare.

Information om kommunens odlingslotter finns nu på Köpings hemsida under Bostäder och tomter. Där hittar man bland annat lite kort information om lotterna samt anmälningsblankett i fall man önskar hyra en lott.

Information om kommunens husvagns- och husbilsparkering finns nu på Köpings hemsida under ”Trafik och gator”. Där hittar man lite kort information om parkeringen samt information om hur man hyr en parkering.

Ett stort arbete har lagts ner på en genomgång och uppdatering av information på webben som stadsarkitektkontoret ansvarar för.

Stadsarkitektkontoret arrangerade ett ”öppet hus” den 12 april. Det gavs möjlighet till att prata bygglov, energifrågor, planering och lediga tomter. Planenheten informerade om kommunens övergripande planarbete. Markenheten informerade om nya bostadsområdet Skogsledens förlängning. Energirådgivaren gav energi- och klimatrådgivning om solelproduktion.

Mål - Miljöarbete med omsorg om gemensamma resurser, natur och klimat

Vi bidrar till målet genom de fastställda mål och rutiner som ingår i det systematiska miljöledningssystemet samt kommunens klimatplan.

Måluppfyllelse

Målet är uppfyllt

Bättre än föregående år

Resultat

Kontoret har i det dagliga, löpande arbetet följt mål- och handlingsplaner som är formulerade inom ramen för miljöledningssystemet samt informerat om energirådgivning i samband med tomtförsäljningar och där så är möjligt ställt krav på ur miljösynpunkt bästa uppvärmningssystem.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Händelser

Där möjligheten till anslutning av fjärrvärme finns, så säljs alltid småhustomter inklusive anslutningsavgift för fjärrvärme.

Arbeten med att kartlägga och ta fram förslag till åtgärder för odlingslotterna har påbörjats.

Stadsarkitektkontoret har visat på möjligheten till att anlägga solceller på byggnader och magasin i hamnen. Nya magasin 19 har i projekteringen anpassats till och förberetts för en solcellsinstallation. Nyttjanderättshavaren av hamnen har presenterats förslag till investering i solceller. Detta skulle profilera Köpings hamns verksamhet som en klimatanpassad hamn där t.ex. kranar nyttjar solens energi till drift.

Mål - Attraktivt boende

Vi bidrar till målet genom att trygga kommunens tillgång till mark inför detaljplaneläggning och genom att tillse att markinnehavet är så välbeläget som möjligt utifrån beslutade handlingsplaner.

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppfyllt

Bättre än föregående år

Resultat

Relaterat till markenhetens egna ansvarsområden får målet anses vara uppfyllt men det finns en indikator kopplad till målet som anger att ”att antalet byggklara tomter ska uppfylla behovet, och att det alltid ska finnas minst 20 st lediga tomter i kommunens tomt- och småhuskö, fördelat på olika områden i olika miljöer”. Detta berör även andra ansvarsområden och även andra förvaltningar. Inga nya tomter har tillförts kommunens tomtkö under året så helhetsbedömningen blir att målet endast delvis är uppfyllt.

Tekniska kontoret har under året påbörjat byggnation av gator samt vatten- och avloppsledningar på Skogsledens förlängning. Denna byggnation möjliggör att 34 småhustomter kan erbjudas till tomtkön under 2019 samt att ca 24 radhus kan byggas i området.

Händelser

I samband med att förvaltningen släpper tomter på Skogsledens förlängning så planerar vi så långt det är möjligt att digitalisera anvisningsprocessen. Hur detta ska gå till har arbetats fram under året inför tomtsläppet den 22 januari 2019.

Inför detaljplaneläggning så är det många utredningar som behöver tas fram. Markenheten har under året varit planerheten behjälplig med att ta fram en del utredningar och kommer att fortsätta med det. För att få en struktur på hur tidiga utredningar ska hanteras har en samverkan med andra enheter påbörjats.

Efterfrågan på mark för att bygga nya bostäder har under senaste året varit hög. Därför jobbar kontoret fortlöpande med att undersöka marknaden utifrån möjligheten att göra strategiska markköp som i framtiden skulle kunna ligga till grund för bostäder, verksamheter eller för att ha mark att byta med i framtida strategiska markförhandlingar.

Under året har tre strategiska markköp gjorts för att säkerställa marktillgången för framtida exploateringar.

Mål - Arbete och näringsliv

Vi bidrar till målet genom att trygga kommunens tillgång till mark inför detaljplanläggning och genom att tillgodose att markinnehavet är så välbeläget som möjligt utifrån beslutade handlingsplaner.

Måluppfyllelse

Målet är uppfyllt

Lika som föregående år

Resultat

Stadsarkitektkontoret för en kontinuerlig dialog med aktörer, både privata och offentliga, om bostadsförsörjning och byggande i Köping. En s.k. LOTS-funktion har tillskapats på kontoret där olika externa aktörer inom näringsliv och/eller kommun kan mötas med kort varsel, som en del i vår service till allmänheten och företagen. Detta för att de på ett samlat ställe samtidigt ska kunna få svar på alla sina frågor.

Det finns en indikator för att mäta att vi är på väg åt rätt håll som säger att:

det alltid ska finnas minst 50 000 m² detaljplanlagd mark att erbjuda för olika verksamheter.

En stor andel byggklar mark för verksamheter är belägen inom 500 m riskzon från förvaring av sprängfarliga ämnen på Byslätten. Det innebär i praktiken att 40 000 m² mark inte är lämplig markanvändning. Det bör räknas bort från kommunens totala bestånd om byggklar mark för verksamheter om 120 000 m². Dessutom försvinner ca 15 000 m² översvämningsbar låglänt mark vid inre hamnen (Tullens industriområde). En utredning avseende riskzonen är beställd så att avståndet kan vidimeras.

För närvarande finns det ca 60 000 m² planlagd ledig industrimark att erbjuda till försäljning i Köping. Efterfrågan har dock ökat vilket gör att behovet av mer detaljplanlagd verksamhetsmark är stort.

Detaljplanearbete pågår för Sjötullsområdet som kommer att ge cirka tio ha ny verksamhetsyta. Översiktlig skiss för Ullvi Ängar innehåller cirka 7 ha verksamhetsmark. För att utreda förutsättningar av ett nytt verksamhetsområde vid Marieberg invid E18 finns underlag i form av arkeologisk utredning, geoteknik och dagvattenutredningar. Ett gestaltungsförslag finns som diskussionsunderlag för planeringen av Mariebergsområdet i stort.

Förslag till programskiss för Vallby-Ullvi finns också framtagen sedan tidigare i avvaktan på inriktningsbeslut om framtida planläggning. Inför denna krävs utredningar av geoteknik, dagvatten och arkeologi.

Målet bedöms vara uppfyllt.

Händelser

Efterfrågan på mark för att bygga nya verksamheter har under året varit högt. Därför jobbar vi fortlöpande med att undersöka marknaden utifrån möjligheten att göra strategiska markköp som i framtiden skulle kunna ligga till grund för bostäder, verksamheter eller för att ha mark att byta med i framtida strategiska markförhandlingar. Efterfrågan på lite större industritomter har ökat och för att kunna matcha efterfrågan skulle planprogram och sedan detaljplan för Vallby-Ullvi behövas tas fram.

Markförhandlingsuppdrag finns sedan tidigare för Macksta och Skoftesta-Vallby-Ängeby området där planuppdrag är aktuella. Förhandlingar har inte skett utan avvaktar resultatet av fortsatt planering som kommer att klargöra behovet av mark.

Övergripande exploateringskalkyl utifrån planskiss för Vallby-Ullvi togs fram inför årsskiftet 2014/2015 som ett underlag inför förhandlingar om markbyten och markförvärv. Därefter har arbetet med planprogram avstannat. Detta i väntan på inriktningsbeslut om fortsatt planering av området samt beslut om medel för de utredningar som krävs för planering av verksamheter och bostäder.

Under året har ett antal förfrågningar om etablering av verksamheter skett. Störst har efterfrågan varit vid Kramstagatan.

Hamnen

Hamnförvaltningen har i år deltagit på den Stora hamndagen där digitaliseringens betydelse för hamnar och sjöfarten var en av huvudpunkterna. Mälarprojektet bjuder löpande in till dialogmöten tillsammans med hamnaktörer, industrier och transportbolag runt Mälaren där hamnförvaltningen deltar för Köpings kommuns del. Detta i syfte att visa att Mälarens innersta hamn, Köpings hamn är en hamn där transporter med fartyg ska vara och är lönsamt.

Köpings hamns gamla hamnkontor och tullhus från 1930-talet har stått övergivet och förfallet centralt placerat i hamnen. Under våren 2018 revs byggnaden så att ytan kan användas till en välbehövlig lageryta för verksamheten. I samband med kontorets rivning revs även en transformatorstation som även det gav verksamheten mer lagerytor.

Byggnation av magasin 19 som ersätter magasin 9 har påbörjats under året. Magasinet beräknas stå färdigt under tredje kvartalet 2019.

Olika kranlyft, där temporära förstärkningsåtgärder har varit nödvändiga på kajen för att klara hållfastheten, har gjorts under 2018. Hamnförvaltaren bevakar dessa och godkänner beräkningar och förstärkningsåtgärderna innan lyften får göras.

Mälarhamnar har under året köpt en ny vikarmskran. Hamnförvaltaren har varit behjälplig i detta arbete genom granskning av handlingar så inte belastningsrestriktioner överskrids samt för byggande av ny elmatning till den.

Mellanhamnen med Mariakajen och den södra kajsträckan har under året säkrats upp med avkörningsskydd i form av större stenar. Äldre trasiga träavbärare på Mariakajen har avlägsnats och längs den ”Södra kajen” har äldre uttjänta belysningsstolpar plockats bort. Allt detta för att få snygga upp och få renare och attraktivare intryck av kajerna.

Redovisning av särskilda uppdrag

Uppdrag	Åtterrapporering 2018
Ständigt arbeta för effektiviseringar och bättre samverkan inom och mellan styrelse/nämnder/förvaltningar.	Klart

Kvalitetsarbete

Stadsarkitektkontoret har deltagit i kommunens kvalitetsgrupp gällande kommungemensamma frågor.

Kontoret har under lång tid arbetat efter uppgjorda rutiner, mallar och anpassade system för olika ärenden. Ärendehanteringens överlag en god struktur som i vissa delar dessutom är lagreglerad vilket är styrande för handläggningen och en viss garanti för kvalitet. Ett kvalitetsarbete startade upp under år 2014 med en avstämning av kontorets standard i förhållande till ISO 9001. Att vidareutveckla verksamheten är ett ständigt pågående arbete, analys och bedömning av resultat och

måluppfyllelse ligger till grund för beslut om åtgärder för förbättring. Flertalet av förvaltningens processer är kartlagda, förbättringsarbete av rutiner och mallar pågår men det återstår en del ytterligare att göra. Samtlig personal har avsatt tid i enlighet med ledningssystemets syfte och mål. Syftet är att alla processer ska kartläggas och kvalitetssäkras samt att metodiken för ”ständiga förbättringar” införs. Kvalitetsarbetet kommer att fortgå under 2019.

Inför verksamhetsplaneringen 2019 hade förvaltningen workshops tillsammans med kommunens övergripande kvalitetstrateg.

Intern kontroll

Debitering av tomträtsavgälder har utgjort granskningsområde för stadsarkitektkontorets markenhet 2018. Kontrollen avser att säkerställa så att höjningen av de tomträtsavgälder som beslutats höjas under året förs in i debiteringssystemet. Kontrollen visar att kontrollmomentet fungerar utan anmärkning.

Härutöver beslutade kommunstyrelsen om *kontroll om resepolicyn följs upp årligen samt hur efterlevnaden följs upp, stickprovskontroll om inkomsten och utgående e-post registreras, kontroll om användningen av sociala medier följer riktlinjerna beträffande radering samt kontroll om kommunens riktlinjer följs i likabehandlingsarbetet* inom Köpings kommun som kommungemensamma granskningsområden för 2018.

Ekonomisk uppföljning

Driftredovisning

Verksamhet	Kostnad	Intäkt	Netto	Budget	Avvikelse
Markförsörjning	1010	1580	-570	-355	215
Arbetsområde/lokaler, tomträtter	2	315	-313	-305	8
Bostadsverksamhet, tomträtter	434	2821	-2387	-2233	154
Hamnen	3907	4488	-581	3555	4136
Summa	5353	9204	-3851	662	4513

Kommentarer till driftredovisning

Markförsörjningen redovisar överskott med 215 tkr

Något mindre konsulttjänster än budgeterat.

Bostadsverksamheten redovisar överskott med 154 tkr

Överskottet beror på ökade tomträtsavgälder.

Hamnen: redovisar överskott med 4136 tkr

Det stora överskottet på hamnen beror på att investeringar i hamnutvecklingsprojektet inte har gjorts i den takt som det har budgeterats för. Detta gör att kapitalkostnaderna skjuts framåt och belastar därför inte ännu marks budget.

Investeringsredovisning - verksamhet

Verksamhet	Redovisning	Budget	Avvikelse
Fastighetsbildning och markregleringar	98	150	52
Köp och försäljning fastigheter	-289	0	289
Utveckling och upprustning odlingslotterna	21	350	329
Byte bro vid Kölstaån vid odlingslotterna	11	3000	2989
Malmön, UH dagvattenledning, ny brunn	30	133	103
Exploatering	1179	1775	596
Hamnen, förstärkt underhåll, hyresbaserat	1536	1100	-436

Hamnen, Magasin 9/19	15613	37151	21538
Summa	18199	43659	25460

Kommentarer till investeringsredovisning

Köp och försäljning av fastigheter: -289 tkr

Köpings kommun har under 2018 gjort två strategiska markköp (Skoftesta 4:3 och Hushagen 1:3) Försäljning av två stycken tomträtt och en verksamhetstomt på Kramstagatan har gjorts.

Utveckling och upprustning av odlingslotterna: 21 tkr

Arbetet med upprustning och utveckling av odlingslotterna har påbörjats. Arbetet kommer att fortsätta under 2019 varför kvarvarande 329 tkr bör ombudgeteras till 2019.

Byte av bro vid Kölstaån vid odlingslotterna: 11 tkr

På grund av högt tryck på markenheten har utredningsarbetet kring bron över Kölstaån kommit igång sent under året. Bron är i väldigt dåligt skick och åtgärder behöver göras så fort som möjligt. Utredningsarbete och framtagande av handlingar för en ny bro kommer att fortsätta under 2019 varför kvarvarande 2989 tkr bör ombudgeteras till 2019.

Malmön, UH dagvattenledning, ny brunn: 103 tkr

Arbetet med att åtgärda dagvattenledningen samt att byta ut en befintlig brunn på Malmön är klart. Inga mera kostnader beräknas.

Exploatering: 1179 tkr

Under året har det gjorts ett antal utredningar inför detaljplaneläggning till exempel på Västra Sömsta och Ullvi Ängar. Kostnaderna för dessa har belastat detta konto. Eftersom Köping är inne i ett expansivt skede så är behovet fortsatt stort på att få fram mer bostads och verksamhetsmark varför kvarvarande 596 tkr bör ombudgeteras till 2019.

Hamnen, Förstärkt underhåll, Hyresbaserat: 1536 tkr

Köpings hamns gamla hamnkontor och tullhus från 1930-talet har stått övergivet och förfallet centralt placerat i hamnen. Under våren 2018 revs byggnaden så att ytan kan användas till en välbehövlig lageryta för verksamheten. I samband med kontorets rivning revs även en transformatorstation som även det gav verksamheten mer lagerytor. I samband med rivningen påträffades föroreningar som inte var med i kalkylen samt att återställningsarbetet blev dyrare än beräknat. Dessa två åtgärder blev en fördyring med ca 220 tkr mot budget.

Mälarhamnar investerade under 2018 i en ny elektrisk spårbunden hamnkran som uppfördes under sommaren. Elanslutningspunkt, framschaktning, nedläggning av markkabel med skyddsror regleras i avtalet att vara markägarens ansvarsområde men under hyrestilläggsinvestering. Arbetena blev mer omfattande än vad som från början kalkylerats vilket gjorde att projektet blev 216 tkr dyrare än beräknat. Den totala kostnaden på 1536 tkr läggs som ett hyrestillägg till Mälarhamnar under 10 år.

Hamnen, Magasin 9/19, Hyresbaserat: 15613 tkr

Arbetet med att ersätta magasin 9 med ett nytt magasin 19 pågår. Det nya magasinet planeras att stå färdigt under kvartal 3 2019 varför kvarvarande 21538 tkr bör ombudgeteras till 2019.

Verksamhetsfakta

	2016	2017	2018
Markförsäljningar	228	5	3
Markförvärv/byten	1	2	3
Preliminär tomtfördelning	14	5	0
Servitut och nyttjanderätter	13	4	2
Arrendeåtgärder (exkl odlingslotter och husvagnsplatser)	3	4	5

Framtiden

Antalet externa förfrågningar om mark för bostäder såväl som för verksamhetsytor har ökat under året. Förfrågningarna innebär krav på ökad service och ärendehantering d.v.s. att fler tjänster behöver utföras vilket är positivt för den långsiktiga utvecklingen av Köpings kommun.

Markenheten har en viktig roll i såväl det långsiktiga som i det detaljerade och exploateringsförberedande planarbetet som utförs på samhällsbyggnadsförvaltningen. Delaktigheten är betydande även i slutskedet då planen ska genomföras. För att möta nuvarande och framtida krav på samhällsbyggnadsförvaltningen beträffande verksamheterna mark- och exploatering och även fastighetssamordningen behöver förvaltningen tillföras resurser.

Fastighetssamordningen, som överfördes till förvaltningen vid årsskiftet, behöver utredas vidare och resursmässigt förstärkas, för att kunna möta upp de förväntningar och behov som finns på förvaltningsövergripande nivå. En lokalstrateg som bland annat ska arbeta med lokalförsörjning är nödvändig.

Småhustomter

Vid årsskiftet fanns det ca 130 intressenter i tomtkön. Arbetet med att få fram byggklara småhustomter har pågått under 2018. Under 2019 kommer 32 stycken småhustomter att kunna släppas till kommunens tomtkö. Arbetet med att genomföra detaljplanen för Västra Sömsta kommer att påbörjas under 2019 för att sedan ge möjlighet att släppa tomter till tomtkön under 2020.

Verksamhetstomter

Marken längs E18 på ömse sidor om Bergslagsvägen går under beteckningen ”Entré Köping”. Här äger kommunen planlagd mark avsedd främst för handelsinriktade verksamheter. En dialog förs löpande med olika intressenter för eventuell etablering.

Köpings kommun och tätort växer och behovet av strategisk planering ökar. Förutsättning för expansion österut och söderut behöver utredas för att kunna länka ihop behov av ny infrastruktur samt nya verksamhets- och bostadsområden på ett miljömässigt och socialt hållbart sätt. Till exempel ser vi en efterfrågan på lager- och logistiktomter i anslutning till E18-Ängebyleden och hamnen. Arbetet med att utreda och planlägga Vallby-Ullvi behöver påbörjas.

Det finns behov av att tillskapa ny mark för olika typer av verksamheter (handel, småindustri, kontor). Störst behov ser vi just nu är verksamhetsmark för småindustri där Ullvi Ängar är ett viktigt område.

Arbetet med vision/utvecklingsplan för verksamhetsområde vid Marieberg har påbörjats med framtagande av underlag för planering av Marieberg invid E18. Eventuellt kan nya bostadskvarter även inrymmas.

Tomtmark för flerbostadshus

Behovet av centrumnära flerbostadshus är stort och efterfrågan på central tomtmark från externa byggherrar har ökat. För att matcha efterfrågan kan planarbete komma att aktualiseras i flera centrala delar.

Kommunens markinnehav för tätortsutbyggnad

Inför framtiden finns behov av att öka kommunens markinnehav. Framför allt kring Köpings tätort men även kring Kolsva och Munktorp. Detta bland annat för att ha mark att byta med i framtida strategiska markaffärer men också för att möjliggöra Köpings framtida utbyggnad.

Ett utkast till planprogram har tagits fram för Vallby-Ullvi i Köpings sydvästra delar. Förslaget innehåller såväl nya bostadskvarter som nya verksamhetsområden. Kommunen är inte ägare till all mark som berörs. Innan programmet följs upp med nya detaljplaner kommer förhandlingar att behöva upptas om markbyten och förvärv. Ett inriktningsbeslut om investering för att bygga ut infrastrukturen behöver tas före planläggning.

I Mackstaområdet finns ett politiskt beslut på att föra en aktiv markpolitik. Detta arbete fortgår för att öka möjligheten att genomföra en ändamålsenlig framtida exploatering.

Köpings hamn

Sjöfartsverket har inlett projektet med att fördjupa farleden genom Mälaren tillsammans med ombyggnad av Södertälje sluss. När projektet är slutfört tillsammans med ombyggnad av Hjulstabron kommer möjlighet finnas för större fartygstransport fram till Köpings hamn. Regeringen har tagit fram ett övergripande mål (Dnr 16-00767) om att flytta transporter från väg till sjö samt för att förenkla logistiken till den överflyttningen. För att förbereda hamnen för framtida större fartyg och ökade godsmängder innebär det att investeringar behöver göras i de befintliga anläggningarna. Det gäller såväl hamnbassäng som kajer, hamnytor och anslutande väg- och järnvägsnät.

Behovet av elektricitet i hamnen kommer i framtiden att öka på grund av omställning från förbränningsmotorer till fler elektriska fordon. Lastkranar och traverser är idag uteslutande elektrificerade inom hamnområdet. Fartyg kommer i framtiden vilja nyttja landansluten el vid liggetid till kaj för att kunna stänga av sina förbränningsmotorer som producerar elström. Om hamnverksamheten själva vill producera viss elström genom bl.a. solceller och solel kommer detta att stödjas av förvaltningen.

Klimat- och miljöaspekterna behöver lyftas så att hamnanläggningen klarar framtida krav.

Sammanställning av indikatorer

Mål	Indikatorer	2016	2017	2018	Trend
Attraktivt boende	Att antalet byggklara tomter ska uppfylla behovet, och minst öka med 20 stycken per år fördelat på olika områden i olika miljöer.	3	0	0	
Arbete och näringsliv	Att det alltid finns minst 50 000 m2 detaljplanerad mark att erbjuda för olika verksamheter	60000	60000	60000	